І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го КВІТНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 2, 1957 No. 62. VOL. LXIV.

НОВЛЕНД ПРОТИ ЗАКОРДОННОЇ ДОПОМОГИ І ПОДВІЙНОЇ МОРАЛІ В ОН

Ню Йорк. — Виступаючи в неділю 31 березня на одному із зібрань у Ню Йорку, републіканський сенатор Вільям Ф. Новленд заявився за редукцією бюджету, зокрема за зменшенням а то й скасуванням закордонної допомоги і за редукцією податків в найближчому році. Якщо йде про допомогу ЗДА для закордону, то Новленд висловив погляд, що так само, як не можна продавати особистої дружби, не можна теж торгувати міжнародною приязню. Не повинні теж американці перебудовувати світу згідно із своїми економічними і політичними поглядами. „Це не є, заявив Новленд, ані в нашім інтересі, ані в інтересі закордонних держав, щоб вони були постійно залежними від американських фінансових допомог. Уже крайня пора, щоб ці нації почали жити без сподівань на нашу поміч і щоб також ми перестали вже думати про допомогу для них". Уділена досі закордонові допомога була дуже доброю інвестицією доляра і водночас протидією комуністичній підривній роботі, але тепер, коли вже всюди у світі направлені воєнні шкоди, треба думати про скасування закордонної допомоги. В дальшому Новленд, який є членом представництва ЗДА в Об'єднаних Націях, виступив гостро проти „подвійної моралі" в діяльності цієї міжнародної організації і проти стосування інших мір супроти демократичних країн і тоталітарних. Жадна міжнародна організація — підкреслював Новленд — не може існувати на базі подвійної міжнародної моралі. Не можна вимагати від Великої Британії і Франції виведення їхніх збройних сил з Єгипту і в той же сам час толерувати совєтську криваву інтервенцію на Мадярщині. Створюється бо парадоксальна ситуація, що зобов'язання і мандати Об'єднаних Націй стосуються тільки супроти демократичних націй і резиґнується з них у відношенні до тоталітарних держав. Наприкінці Новленд ствердив, що кожний вільний уряд у світі стоїть сьогодні в обличчі перманентної „внутрішньої підривної акції саботажів і шпигунства з боку міжнародного комунізму". Тому теж уряд, індустрія і робітництво кожної країни мусять бути безупину напоготові проти цієї загрози комуністичних термітів, що може спричинити негадані шкоди.

Айзенгавер пропонує, щоб кабінет вирішив справу заступництва президента

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив 29-го березня на конференції з представниками Конґресу, що кабінет секретарів повинен вирішувати, коли президент ЗДА не є здібний виконувати свої обов'язки. В тій цілі треба змінити конституцію, а на це треба більшости двох третіх голосів із обох палат Конґресу і ратифікації 3/4 стейтів. Немає надії, щоб ще на цій сесії Конґресу внесли законопроєкт в цій справі. Колишній президент Геррі С. Труман, який перебуває в гостині в своєї доньки Марґарет Деніел в Ню Йорку, заявив, що „це дуже важко рішати людині самій про себе, що вона не є здібна до виконування обов'язків, але коли хтось є президентом, то він повинен ним бути!" Труман вже давніше часто заявлявся проти того, щоб в будь-який спосіб обмежувати владу президента ЗДА.

Фльота вітає свій другий атомовий підводний човен „Морський Вовк"

Ґротон, Коннектикат. — Американська воєнна фльота 30-го березня дістала другий атомовий підводний човен „Морський вовк", який поруч „Навтілюса" є першими в світі атомовими підводними човнами. Під час цієї паради в порті в Ґротоні був і „Навтілюс". Обидва ці човни є однакового тоннажу, але їхні сильвети дещо інакші. На сам час паради прояснилося було захмарене небо, і це в моряцьких колах вважають за добрий знак. 700 осіб приглядалося параді, під час якої промовляли командант „Морського Вовка" комодор Ричард Б. Ленінґ та адмірал Фредерік Б. Вордер з Уряду Морських Операцій. „Морський Вовк" має пального, яке вистачить на те, щоб три рази обпливсти землю. Ця атомова електрівня є величини м'якого м'яча. „Морського Вовка" спустили на воду ще в липні 1955 року, і від того часу тривало випробування та удосконалювання цього другого в світі атомового підводного човна.

В АМЕРИЦІ

● **Тижневий журнал „Лайф"**, що виходить в 5,600,000 примірників, у вересні підвищить свій тираж до 6,000,000. Головні прибутки „Лайфу" — реклама.

● **Дружина** секретаря оборони Чарлза Е. Вилсона, яка гостро виступила була проти Айзенгавера за те, що не взяв в оборону її чоловіка, заявила, що вона „не гнівається ні на кого". Проти президента вона виступила після того, як довідалася, що має в шлунку другий боляк.

● **Сенат затвердив номінацію** нових амбасадорів ЗДА: в Бельгії — Джана Кліффорда Фолджера, в Голляндії — Філіппа Янґа, в Болівії — Філіппа В. Бонсала.

● **Хоч лікарі - фахівці** від пістряка — стверджують, що курення цигарок спричиняє пістряк легенів, курці в ЗДА не зрікаються своєї пристрасти. І так в 1956 році викурено в цій країні 392 більйони цигарок, на 2,5 відсотка більше як в 1955 році. Передбачають, що цього року число викурених цигарок на 2 відсотки перевищить рекордове число 1956 року. Недавно знову оголошено звіт про шкідливість куріння.

● **Колишній президент** Геррі С. Труман прибув разом із дружиною до Ню Йорку, щоб відвідати свою доньку Марґариту, яка є замужем за редактором „Ню Йорк Таймсу" Кліфтоном Деніелом. Пані Марґарита сподівається дитини в червні місяці.

● **18-річний кадет** Військової Академії в Вест Пойнті Джером Лі Ґіббонс хоче залишити цю Академію, але не знає, чи дозволять йому це батьки. Він утік був з тієї школи і вісім днів харчувався сирою картоплею після того, як автоматично замкнулись двері залізничого вагону, до якого він увійшов. За той час він утратив 20 фунтів ваги.

● **Виконна директорка** Крайової Ради для Поборювання Алькоголізму, пані Марті Мени із Ню Йорку, заявила, що дійсного алькоголіка можна пізнати по очах, бо „в них проявляється агонія людини". Алькоголік — сказала пані Марті Мени — це хвора людина, яка втратила можливість вибору між пити чи не пити.

● **Палата Репрезентантів** прийняла законопроєкт, згідно з яким мають видати 10,000 долярів маляреві, що намалює портрет покійного головного судді Найвищого Суду ЗДА Фреда М. Винсона. Цей портрет висітиме в будинку Найвищого Суду.

● **У Сан Дієго**, Каліфорнія, стався землетрус, який не спричинив поважніших матеріяльних втрат.

БЕК СУСПЕНДОВАНИЙ ІЗ СТАНОВИЩА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА АФЛ-КІО

Після розгляду в сенатській комісії справи Дейва Бека, президента спілки шоферів, екзекутива АФЛ-КІО суспендувала його, як віце-президента і члена ради цієї робітничої федерації. На фото (від ліва): президент АФЛ-КІО Джордж Міні, президент спілки електро-технічних робітників Джеймс Карі і віце-президент АФЛ-КІО Волтер Рутер вирішують справу суспендування Бека.

Бек суспендований із двох провідних становищ

Вашинґтон. — Виконна Рада Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій, 29-го березня припинила Дейва Бека в урядуванні як містоголову АФП-КІО та члена 29-членної Виконної Ради тієї організації. Одночасно виконна Рада почала слідство в справі фінансових надужить голови Міжнародного Братства Шоферів Дейва Бека та в справі його відмови зізнавати на Сенатській Слідчій Комісії. Одночасно Виконна Рада ухвалила одноголосно: 1. Голова АФП-КІО Джордж Міні внесе скаргу проти Бека за те, що приніс неславу для зорганізованого робітництва і що не хотів виснити закидів, які йому поставлено. 2. Комісія Етичних Засад АФП-КІО має повести слідство для ствердження, чи Братство Шоферів є опановане й контрольоване продажними елементами. 3. Поінформувати Конференцію Секретарів інших міжнародних спілок, щоб сконтролювати фонди своїх організацій. Одночасно повідомляють із Сінсіннаті, Огайо, що Джеймс Люцен голова Відділу Братерства Шоферів, який нараховує 17,000 членів, закликає Дейва Бека, щоб зрезиґнував із свого становища. Голова Сенатської Слідчої Комісії сенатор Джан Л. МекКлеллен заявив, що його Комісія буде вповні співпрацювати з Виконною Радою АФП-КІО в справі викриття злочинів Бека. Це значить, що Сенатська комісія може дозволити цій раді АФП-КІО користуватися тими документами, які є в Сенатській Слідчій Комісії і які ще досі не були опубліковані. Виконна Рада має почати слідство в справі Бекових зловживань 20-го травня цього року. Сенатська Слідча Комісія має вести слідство в справі ракетерства в робітничих організаціях в Ню Йорку, Скрентоні і Філаделфія, Па., та в Лос Анджелес, Каліфорнія. Це слідство має початися герез тиждень.

Ред. Р. Ільницький заповідає можливість створення Націоналістичної Ради

НА ДОПОВІДІ В НЮ ЙОРКУ ОБВИНУВАЧУВАВ УНРАДУ ЗА НЕВИКОРИСТАННЯ КОНСОЛІДАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ І НАГОД

Ню Йорк. — Ред. Роман Ільницький, відомий із своєї журналістичної та громадсько - політичної активности в Европі, який тепер приїхав на постійний побут до ЗДА, виголосив тут минулої суботи, 30-го квітня, доповідь на тему: „Стан і перспективи внутрішньо - української політики на еміґрації", докоряючи Українській Національній Раді за невикористання багатьох можливостей і нагод для здійснення загальнобажаної української консолідації та заповідаючи можливість створення окремої Ради націоналістичних угрупувань, що була б початком для консолідації націоналістичного табору. Доповідь ред. Ільницького, що відбулась в рямках місцевого відділу Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України в Народному Дому, стягнула понад сотню заінтересованих заторкуваними в доповіді проблемами осіб різних політичних напрямків. Прелеґент у понад годинній доповіді аналізував теперішній стан внутрішньої української політики, головно під кутом внутрішньої консолідації та ролі у визвольній боротьбі українського народу. Він переконаний, що УНРада мала і ще сьогодні може мати багато нагод для здійснення консолідації, що виявилось м. ін. в різних резолюціях і рекомендаціях УКК, КУК і ПАУК, але ці нагоди не були використані досі, бо УНРада не достосувала себе до загальних вимог та в першу чергу сама не перевела в своїй структурі таких змін, які могли б стати консолідаційною базою. Доповідач інформував, що вже були і продовжуються заходи для відповідної консолідації націоналістичного табору, а останнє виступлення ОУН під проводом полк. Мельника з УНРади може цим заходам сприяти. Ред. Ільницький підкреслював позитивне значення УНРади та запевнив, що заходи для консолідації націоналістичного табору ведуться не під кутом поборювання, а радше скріплення УНРади, хоч і на достосованій до вимог української визвольної боротьби, базі. Доповідач, на прикладах давніших подій, і зокрема останніх подій в Польщі і Мадярщині, доводив обмежене значення еміґрації у визвольній боротьбі поневоленого народу, зокрема коли мова про т. зв. екзильні уряди. Після доповіді розвинулась інтересна дискусія, в якій переважно опрокидувано твердження доповідача відносно УНРади.

● **Опанована комуністами** Італійська Конференція Праці, найсильніша і найбагатша робітнича організації в Італії, втратила контролю в одній з італійських великих промислових фабрик, що була ще недавно комуністичною фортецею. У фабриці автомобілів „Лянчія" у Турині, на виборах робітничих репрезентантів католицька, соціялістична і неофашистська робітничі організації, які віддавна бльокуються в Італії проти комуністів, здобули 7 мандатів проти 4-х комуністичних. На останніх виборах комуністи осягнули 55.2% голосів, а тепер 45%.

Польща відсилатиме до СССР не-поляків

Варшава. — Польща погодилась „звернути" Совєтському Союзові нез'ясоване ближче число осіб, які прибули до Польщі в ході репатріяційної акції. Комуно - польський міністер внутрішніх справ Владислав Вєха заявив на пресовій конференції, що „всі ті особи будуть відіслані до Совєтського Союзу". За твердженням західніх кореспондентів у Варшаві, річ іде головно про жидів, які використали нагоду, щоб дістати кращу можливість передістатись до своїх свояків на Заході або в Ізраїлі. Вєха окреслив тих примусових репатріянтів, як осіб, що „прибули до Польщі безправно, ніколи в Польщі раніше не живши, не маючи польського громадянства, ані не будучи поляками". Поквапність, з якою польський сателітний уряд погодився на домагання Москви, пояснюють великим напливом репатріянтів із СССР. У Варшаві сподіваються, що впродовж найближчих 9 місяців прибуде до Польщі найменше 100,000 репатріянтів із СССР, а до кінця 1958 року, коли-то кінчається репатріяційний термін, мають вернутись з совєтських кацетів і в'язниць та далеких місць поселення коло 500,000 поляків. Маючи на увазі життьову кризу і безробіття, польський уряд радо позбувається „іноземців".

Звільнення арх. Макаріоса спричинило зміни в англійському уряді

Лондон. — На знак протесту проти звільнення з заслання кипрсько - грецького архиєпископа Макаріоса зголосив свою димісію маркіз Селсбері, голова палати лордів і лорд-президент Ради. Лорд Селсбері був найвпливовішим членом в уряді Мекміллена і за його то порадою та порадою Винстона Черчила королева Єлисавета призначила була Гаролда Мекміллена прем'єром Англії, на місце Антоні Ідена. Лорд Селсбері заявив, що він уважає звільнення Макаріоса передчасним та шкідливим для добрих взаємин Англії з Туреччиною, союз із якою має становити наріжний камінь англійської політики на Близькому Сході. Королева призначила дотеперішнього державного секретаря для зв'язків у Коммонвелті, ерла Гома, лордом-президентом Ради і головою палати лордів, а вайкавнта Гейлсгема його заступником. Прем'єр Мекміллен і міністер закордонних справ Ллойд, висловивши глибокий жаль з приводу виступлення маркіза Селсбері з уряду, підтримали рішення уряду щодо звільнення арх. Макаріоса, висловивши своє переконання, що воно було правильне. Ситуація, мовляв, на Кипрі настільки поправилась, що арх. Макарій на волі не може принести ніякої шкоди інтересам Англії. Тим часом сам Макарій відмовився переговорювати з Англією про долю Кипру, поки не дозволять йому вернутись на Кипр. На самому Кипрі атмосфера напружена. Маршал Гардінґ, вернувшись туди з Лондону, знову завів поліційну годину для всіх чоловіків. Англійці чекають, чи керівники підпільної організації ЕОКА захотять скористати з частинної амнестії і зголосяться до виїзду з Кипру до Греції. Англійці обіцяли нікого в такому випадку не притягати до відповідальности за його дії в революційному підпіллі.

Хрущов реорганізує совєтський уряд

Москва. — Большевицькі газети видрукували поданий ТАСС-ом офіційний комунікат, підписаний Нікітою Хрущовим, як першим секретарем компартії СССР, про основу реорганізації господарського плянування, яка має відбитись основно на структурі совєтського уряду та всього державного апарату. СССР. Цей плян ніби складено у висліді дебат ЦК компартії в грудні мин. р. і лютому ц. р. та буде предложений на найближчому Верховному Совєті. За загальним зарисом, всі міністерства, причетні до державної господарки, мають бути вилучені з уряду СССР. Зате мають бути створені економічні ради за обласним принципом, при чому ті господарські області мають покриватись з теперішніми „самостійними" республіками СССР. Поруч із урядом СССР має бути створена постійна Рада, зложена з прем'єрів 15 республік, голови плянувальної комісії, голов різних технічно-господарських комісій і різних інших економічних фахівців. Головною ціллю цих реформ є ніби-то бажання „пересунути центер економічного життя на обшир промислової продукції". За цим новим пляном має бути скасована також Державна Економічна Комісія, на чолі якої стоїть тепер Міхаїл Первухін, що його вважали в останньому часі господарським диктатором у Совєтах. За коментарями західньої преси, що покликається на інформації від своїх московських кореспондентів, цей новий плян стоїть у найтіснішому зв'язку з закулісовою боротьбою за владу на Кремлі. Існує здогад, що Хрущов стане прем'єром на місце Булґаніна та що заступить своїм чоловіком старого „президента" СССР, голову Верховного Совєта Клима Ворошилова. При цій широкій зміні мав би відійти теж остаточно в тінь Молотов, — найнебезпечніший суперник Хрущова. Таким чином Хрущов, якого позиція була сильно захитана у зв'язку з подіями в Польщі й на Мадярщині та його невдалою політикою супроти Тіта, мав би цілком опанувати ситуацію і вийти переможцем в боротьбі за владу.

У Парижі відбулись демонстрації у зв'язку з війною в Альжирі

Париж. — 5.000 до 6.000 осіб голосно демонстрували на головних вулицях Парижу, висловлюючи свої симпатії для французької армії в Альжирі та тавруючи її критиків. Головним організатором демонстрації був один із французьких воєнних героїв, П'єр Бурґуен, командант парашутних військ, які висадились в 1944 р. в північній Нормандії. Безпосередньою причиною демонстрації, під час якої один її учасник кинув бомбу, що поранила випадково прохожу жінку, — був з одного боку шум довкола схоплення альжирськими повстанцями двох французьких старшин, з другого боку серія статтей в газеті „Ль'Експресс" з гострою критикою ніби-то жорстокої поведінки французьких вояків на терені Альжиру. Один із схоплених в листопаді мин. року старшин, поручник Анрі П'єр Перрен, вернувся саме тепер з Альжиру, звільнений повстанцями. Він не знає, де його весь той час тримали, бо везли його завжди з зав'язаними очима, але не нарікає на харч ані на поведінку із ним збоку партизанів. Зате другий схоплений старшина, капітан Рене Муро, зник ще минулого літа і нема за ним сліду. Здогадуються, що він уже не живе. Демонстранти вибили вікна в будинку „Ль-Експресс-у" та викрикували проти кол. прем'єра Мендес-Франса, прихильника негайного припинення війни в Альжирі коштом поважних уступок альжирським націоналістам.

МОСКВА ОСКАРЖУЄ ЗДА І АНГЛІЮ У ПІДГОТОВЛЮВАННІ ВІЙНИ

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ОПРИЛЮДНИВ ЗАЯВУ З ГОСТРИМ НАТАВРУВАННЯМ ВИСЛІДІВ БЕРМУДСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Москва. — „Бермудська конференція поміж президентом Айзенгавером від ЗДА і прем'єром Мекмілленом від Англії виявила, що уряди З'єдинених Держав і Англії задумують триматися в майбутньому аґресивного курсу у своїй закордонній політиці. Рішення, прийняті на тій конференції, збільшують міжнародне напруження і небезпеку війни". Так говориться буквально в офіційній совєтській заяві, оприлюдненій в неділю 31 березня у справі Бермудської конференції, яка в половині березня ц. р. відбулась поміж найвищими репрезентантами ЗДА й Англії. Найбільше — як виходить з тексту тієї заяви, болить большевиків ствердження в офіційному комунікаті, що його проголосили були през. Айзенгавер і англійський прем'єр Мекмілен, що ЗДА й Англія продовжуватимуть експериментальні вибухи ядрової зброї, що ЗДА постачатимуть англійській армії керовані ракети та що ЗДА приступили до військової комісії Багдадського пакту. Всі ці три точки совєтський комунікат використовує для демагогічної кампанії. Мовляв, Америка й Англія не виявили „ані сліду конструктивного підходу до найважливіших міжнародних проблем наших днів". Москва повторяє знову пропаґандивне гасло, що треба заборони вживання ядрової зброї і припинити всякі проби вибухи, однак знову не згадує ані одним словом про систему контролі, яка ґарантувала б, що вона сама, Москва, буде дотримуватись підписаної в цій справі умови. „Як виснити — облудно запитує совєтський комунікат — що уряди З'єдинених Держав і Англії відкидають пропозиції на заборону атомової і водневої зброї, включно з пропозицією на негайне припинення досвідів у ділянці тієї зброї. Тут може бути тільки одна відповідь — патетично відповідають большевики: — вони вибрали курс безпосереднього підготовлювання атомової війни". В дальшому, совєтська заява, тримаючись вірно тактики шантажу і погроз, застосованої в останньому тижні проти Норвеґії і Данії, цим разом свої погрози заадресувала під адресою Англії. Англійський нарід, мовляв, виставлений на страшну небезпеку, яка грозить йому від відплатних атомових совєтських атак, якщо НАТО заатакує Совєтський Союз. У третій частині своєї заяви, Совєти гостро атакують Америку за її рішення проступити до Багдадського пакту. Мовляв, „скінчилася леґенда про антиколоніялізм Америки, ревно поширювана американською пропаґандою". Большевики знову повторюють свої постійні брехні про „колоніяльний і аґресивний" характер Багдадського пакту, „що його створено з ціллю поневолення народів Сходу". З цілої тієї совєтської заяви виходить ясно — стверджують західні коментатори — що Бермудська конференція була успішна і добра для вільного світу і що саме тому вона викликала таку лють у большевицьких диктаторів.

ЗДА закидають Єгиптові порушення прийнятих умов

Каїро. — Американський амбасадор Раймунд Гейр передав єгипетському міністрові закордонних справ ноту від американського уряду, в якій ЗДА критично аналізують єгипетську минулотижневу заяву про дальшу долю Суецького каналу, ствердивши на вступі, що єгипетська нота не згадує ані словом про шість принципів, на які Єгипет погодився, разом із Англією і Францією, 13-го жовтня мин. року на терені Об'єднаних Націй, при чому ту умову про шість принципів затвердила була Рада Безпеки. Єгипет не відповів теж на конкретну пропозицію ЗДА, Англії, Франції й Норвеґії про вплачування оплат за користування Суецьким каналом до Банку для Відбудови і Розвитку та взагалі єгипетська заява має виключно односторонній характер, бо стверджує тільки, що Єгипет бути адмініструвати каналом, а не пропонує міжнародного договору в тій справі. — Тим часом на Суецькому каналі почався частинний рух кораблів. Проте містота тих кораблів не перевищувала 10,000 тони. Єгипетський президент Нассер висловився перед прогулянкою американських журналістів дуже різко про здогадний „натиск", що його роблять ЗДА на Єгипет, відмовивши Єгиптові доставу харчів. Мовляв, Америка хоче морити голодом єгипетський нарід, але „з поміччю поспішив Совєтський Союз", який — за словами Нассера — прислав Єгиптові в минулому році 600,000 тони харчів. Нассер не захотів відповідати американським журналістам на окремі питання та обмежився лише до власної заявив. Він підкреслив в тій заяві, що Єгипет буде надалі бльокувати ізраїльські кораблі на Суецькому каналі.

У СВІТІ

● **Убивство двох американців в Ірані** викликало велике схвилювання в іранській столиці Тегерані. Шах Різа Палеві особисто наказав змобілізувати поліцію і приділити їй 400 вояків для переслідування бандитів, які втекли в гори, вбивши з засідки двох американських урядовців та двох іранців і схопивши дружину одного з цих американців. На жаль, надії на визволення схопленої 35-річної американки, Аніти Карроль, не виправдались, дармащо американська амбасада призначила велику квоту на викуп її, а іранський уряд ґарантував безпеку бандитам, якщо звільнять її. Її тіло знайдено за 10 миль від місця нападу. Іранський уряд висловив перед урядом у Вашинґтоні свій глибокий жаль. Ватажком банди є відомий 60-річний опришок.

● **П'єр Мендес - Франс**, колишній французький прем'єр і діючий голова Радикально-Соціялістичної партії, виграв судовий процес, поведений у зв'язку з назвою його партії. Він заскаржив до суду своїх недавніх співпартійців, які, відірвавшись від керованої ним партії, заснували власну — під тією самою назвою. Суд вирішив, що тільки партія Мендес-Франса має право називатись Радикально - Соціялістичною.

● **На сенсаційному судовому процесі в Лондоні** проти лікаря д-ра Джана Бодкіна Адамса, обвинуваченого в отруюванні своїх старих багатих пацієнток, від яких він діставав записи в заповітах, — на восьмий день розправи славний англійський токсиколог у двогодинному зізнанні дуже обтяжив обвинуваченого лікаря. Він перевірив усі рецепти, виписані померлій 81-літній вдові Едіт Морелл впродовж одного року та записки медсестри пацієнтки за два роки, і ствердив, що виписувані, як ліки, наркотики повільно вбивали недужу.

● **Комуно - мадярський уряд** проголосив декрет, за яким висвячення і підвищення духовників Католицької Церкви на Мадярщині, від звичайних священиків до найвищих церковних достойників, залежить від затвердження державною владою. Комуністична преса пояснює, що такий стан тривав уже від 1951 року, але тепер його тільки „залеґалізовано"

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕВИКОРИСТАНІ МОЖЛИВОСТІ

У загальних українських змаганнях величезну ціну має кожний добрий почин, кожний добрий прояв і кожна, на перший погляд навіть найменша, акція, коротко — кожне добре слово і діло, що можуть ці змагання скріпити. Це бо зближає нас до нашої мети: визволення українського народу, від чого так дуже залежать мир і безпека світу, отже мир, безпека і добробут також і країн нашого поселення. Справа визволення українського народу знаходиться в першу чергу в його власних руках, і він на своїй землі поносить найбільші труди і платить найбільшу ціну в цих змаганнях, але величезні можливості активної допомоги цим змаганням мають і українці у вільному світі, зокрема в Америці.

Очевидно, що в цьому відношенні у нас багато зроблено і робиться. Але все ж таки ми ще далекі від того, щоб використовувати в цій роботі всі наявні можливості, як внутрішнього, так і зовнішнього порядку. На цьому місці хочемо звернути увагу на деякі з таких невикористаних можливостей, в яких ми, як газета зокрема, заінтересовані.

Зайвим було б пригадувати те величезне і багатобічне значення, що його має для української визвольної справи вільна українська преса. Вона є головним або щонайменше одним з головних рушіїв нашого власного суспільного життя, і вона є одним з головних наших аргументів у тому, що можна назвати ставленням української визвольної справи в широкому світі. Очевидно, що не всі газети навіть самі здають собі з того справу, щонайменше відповідно не поступають, але не цілком здає собі з того справу й поважна частина нашої суспільности, навіть зорганізованої.

Наведімо деякі конкретні приклади хоч би з власної практики.

Не тільки з чисто газетних міркувань, себто, щоб подати своїм читачам швидку, точну та оригінальну інформацію, але й з думкою про відповідну репрезентацію української визвольної справи та вільної української думки, „Свобода" має своїх акредитованих кореспондентів у столицях цілого ряду країн. Не має вона своїх представників у Києві чи Львові, бо немає там української преси, а є тільки видавані українською мовою підголоски окупанта. На жаль, „Свобода" не розпоряджає такими фондами, щоб могла своїм кореспондентам забезпечити бодай скромний, але повний прожиток і тим самим уможливити їм використовувати всі ті можливості для української визвольної справи, які може дати їм упривілейоване в кожній країні становище закордонного кореспондента.

Інший приклад. У половині минулого року „Свобода" уживала заходів, щоб стати членом Асошіейтед Пресс. Стати членом цієї найбільшої в світі пресової кооперативи не така проста справа, бо треба виказатися відповідними кваліфікаціями, перейти відповідну перевірку тощо. „Свобода" відповідає всім тим вимогам, і одержала від АП запевнення, що її — як це дослівно сказано — приймуть до кооперативи „з відкритими раменами". Величезна користь з того буде не тільки для газети, але й для тієї справи, якій вона служить. Наприклад, для кожного члена АП кожний кореспондент цієї великої агенції є рівночасно „власним кореспондентом", яким вона може відповідно розпоряджатись, себто висилати до того чи іншого місця, рекомендувати кореспонденції про відповідні справи і т. п. Що більше, кореспондент кожної газети-члена АП є рівночасно кореспондентом цієї агенції, і кожна газета-член АП має не тільки право, але й обов'язок передавати агенції для поширення спеціяльні вістки, яких агенція сама з будь-яких причин не одержала.

З цього кожний може сам собі зробити висновок, яку користь можна таким зв'язком принести для української справи і які можливості дає цей зв'язок. Є тільки одне „але": після всіх найбільш доброзичливих поступок збоку АП, „Свободі" коштував би цей зв'язок бодай 10.000 долярів річно. За цю відносно скромну як на американські відносини суму можна було б відкрити небувалу досі можливість для української визвольної справи. Але як може „Свобода" використати цю можливість, якщо три чверті її відборців, що є членами УНС, платять за неї лише по 50 центів місячно, себто навіть не по два центи за число, тоді як сама технічна продукція газети сьогодні коштує багато більше і через те навіть американські газети, які мають мільйонові прибутки з оголошень, підвищили ціну за примірник до 10 центів.

Вільна українська преса має величезні завдання і величезні можливості. Ще більш доброзичливе відношення громадянства до цієї преси та активна її підтримка допоможуть їй це більше й повніше ці можливості використовувати.

П'ЯТИЙ ДОДАТОК

Вже довший час раз-у-раз згадується в пресі про те, що такий і такий свідок, переслуханий на конґресовій комісії, покликавшись на 5-ий Додаток до Конституції, відмовився відповідати на запити предсідника. З-правила мова йде про слідство або в справі комуністичної діяльности, або в справі грошових зловживань з публічних фондів. В одному й другому випадку відмова зізнавати утруднює розкриття правди, яка є в загальному інтересі — держави й громадянства, а не тієї одної переслуханої особи. І тому справедливо публічна опінія обурюється проти такої поведінки даних одиниць. Запитаний у цій справі, президент Айзенгавер ствердив на своїй останній пресовій конференції, що коли б не треба було запевнити основних прав самоохорони громадян З'єдинених Держав, то законодатці не доповнювали б Конституції оцим 5-им Додатком; проте, він, Президент, солідаризувався з загальною реакцією на затаювання речей, що їх треба знати, і передав цю проблему правникам, які повинні з'ясувати, „коли можна вживати його (5-ий Додаток) слушно, а коли неслушно".

Саме оце й становить суть проблеми, і довкола цієї суті триває затяжний спір та виринають глибокі сумніви. Частина громадянства, яка стоїть на ортодоксальному становищі оборони букви й духа Конституції і надзвичайно чула на пункті всього того, що стосується персональних прав громадян ЗДА, виправдує осіб, які покликаються на 5-ий Додаток, виходячи з формального ствердження: вони не роблять нічого злого, бо користають тільки з права, що його дає американська Конституція, і, значить не можуть бути карані. Інші входять в суть справи, що є предметом слідства, під час якого переслуханий втікає під охорону 5-го Додатку. Таким чином, напр., деякі повітові шкільні управи та управи високих шкіл звільнили вже декого з учителів та професорів, що покликались на 5-ий Додаток, відмовившись відповісти на запит про свої зв'язки в минулому чи теперішньому з комуністичним рухом. Прихильники покарання таких осіб виходили з засновку, що коли б вони, ці особи, не мали на совісті каригідних учинків, які не лицюють станові педагога чи вченого, то не викручувалися б від відповіді, і тому це річ байдужа, чи їхній викрут оправданий з формально-правного погляду. Цей погляд здобуває собі щораз більше послуху і покликання на 5-ий Додаток Конституції потягає здебільша за собою прикрі для даної людини наслідки, якщо вона знаходиться на публічній службі. Коли ж навіть дана людина не залежить від державної посади і не зазнає матеріяльної шкоди від свого покликання на „конституційне право", — то вона безумовно втрачає в очах громадянства.

Оцей славний 5-ий Додаток до Конституції звучить так:

„Ніякої особи не можна примушувати відповідати за головний чи інший ганебний злочин, поки не будуть пред'явлені їй позов або обвинувачення від лави присяжних, за винятком випадків, що можуть статися у суходільних чи морських збройних силах чи в міліції під час активної служби, під час війни або публічної небезпеки; також не можна тієї самої особи виставляти двічі на небезпеку для її життя чи здоров'я за ту саму провину, як не можна нікого примушувати бути свідком проти себе самого в ніякій карній справі, чи позбавляти її життя, волі і майна, без належної законної розправи, чи забирати в неї приватне майно для публічного вжитку без справедливого відшкодування".

Як бачимо, в цьому 5-му Додатку одне речення дозволяє відмовитись „бути свідком проти самого себе", і то саме в „карній справі". Логічно, хто користає з цього конституційного права, той тим самим признає, що він, зізнавши правду, обтяжив би себе, отже ствердив би свою вину супроти зобов'язуючого карного законодавства. Тому, коли запідозрений у комуністичній діяльності чи в зв'язках з комуністами відмовляється зізнавати про це, покликуючись на 5-ий Додаток, то цим самим він признає свою більшу чи меншу причетність до комуністичного руху і злочинної підривної комуністичної роботи в ЗДА. І те саме стосується, напр., вияснювання справи фондів в якійсь корпорації чи іншій публічній організації. Покликання на 5-ий Додаток автоматично стає доказом, що та особа має на совісті кримінальну справу. Тому логічно й справедливо на січневій сесії Екзекутивної Ради сполучених юнійних централь у ЗДА — Американської Федерації Праці (АФЛ) і Конгресу Індустріяльних Організацій (CIO), в Маямі Біч на Флориді, прийнято в „кодексі етики" робітничого руху постанову, що той юнійний діяч, який, бувши запитаний про фінансовий стан юнії, покличеться на 5-ий Додаток Конституції, не може виконувати в юнії ніякої службовецької функції.

Проти цієї постанови голосував тоді тільки Дейв Бек, віце-президент отих об'єднаних юнійних централь і президент одної з наймогутніших американських професійних спілок, чи пак союзу спілок, Міжнародної Федерації шоферів, що нараховує півтора мільйона членів і розпоряджає близько 40 мільйонами долярів фонду. Тоді, несповна три місяці тому, учасники цієї конференції на Флориді не здогадувались, що так швидко вибухне скандал саме з Дейвом Беком: він одинокий знав, чому голосує „проти" заборони користуватись 5-им Додатком. В останніх двох днях його переслухування перед сенатською слідчою комісією у справі зловживань в названій юнії шоферів Дейв Бек кількакратно покликався на 5-ий Додаток. Вислід був такий, що голова комісії, сенатор Джан МекКлеллен назвав його просто — „злодієм". Інтерес одиниці, яка не рахується з добром загалу, не може покриватись з інтересами громади. Той, хто зловживає законом для приховування своїх злочинних дій, той підважує повагу самого закону. Принцип свободи людини, в ім'я якого вставлено до Конституції її 5-ий Додаток, прегарний і важливий для невинних. Але найбільшими ворогами цього принципу, самої Конституції і цієї свободолюбної країни є ті, хто користуються 5-им Додатком, вбачаючи в ньому тільки засіб, що забезпечує безкарність їхньої злочинної роботи.

НОВІ ВИГЛЯДИ В ПРОМИСЛОВОСТІ

Уже місяцями можна чути через радіо оголошення різних великих компаній з закликом до інженерів, спеціяльно електроніків і машинобудівельників, що для них відкриті добре платні і добре забезпечені позиції в цих компаніях. Ввічливість цих компаній до цих можливих працівників посунена так далеко, що дозволяється на телефонічні зголошення коштом компаній.

Запотребування на інженерів у ЗДА — не новина. Ще рік і два роки тому писалось у пресі, що ЗДА мають замало технічних працівників. В пресі переведено порівняння з Совєтським Союзом, і вислід порівняння вийшов на користь СССР, який перевищує ЗДА відносно технічно-вишколеного шару працівників.

Те саме явище можна було завважити в Англії. Там минулого року пішла широка дискусія на тему, чи не змінити систему навчання у високих школах, навіть у таких, як Оксфорд чи Кембридж, пересуваючи цю систему з клясично-гуманістичної на технічну. Перемогла думка, щоб цим славним високим школам залишити їхню гуманістичну систему, бо саме ця система виховує тип західнього европейця, а не зможе цього зробити школа, в якій головний натиск буде покладений на технічні знання.

Та все ж само життя, великий розвиток техніки в останніх десятиріччях зумовлює, що технічне знання має першорядне значення, а люди з технічним вишколом користуються великим попитом в індустрії. В останньому тижні відбувся з'їзд радіових інженерів у Ню Йорку, в якому взяло участь 50 тисяч спеціялістів цього фаху. З цієї нагоди відбулось 800 коштовних виставок з ділянки радіотехніки, були лекції і прийняття. Але найбільшою увагою між учасниками з'їзду втішались не виставки нових технічних осягів, але ґабльотки з рівними білими карточками під загальним написом: „Вільні місця праці". Сотні й тисячі добре платних позицій оголошено в цих ґабльотках. Нюйоркський з'їзд був для великої маси інженерів не так нагодою для вивчення нових технічних осягів, як нагодою змінити працю на ліпше платну. Хоч відверта рекрутація працівників на з'їзді була заборонена, великі підприємства використали всю пресу Ню Йорку, головно промислові і технічні журнали для оголошення знаменитих вільних позицій для інженерів із ставками 15.000 долярів річно. Недостача інженерів і технічних вишколених працівників така велика, що фірми не могли не використати з'їзду для того, щоб доповнити свої вакантні місця новими працівниками. Не маючи змоги безпосередньо діяти на з'їзді, ці великі фірми винайняли люксусові приміщення у великих готелях, де не бракувало ні закусок, ні шампанського, і там запрошували учасників з'їзду для „виловлення нових талантів". Радіо Корпорейшен винайняла 9 люксусових кімнат у готелі „Валдорф-Асторія", де постійно працювало під час конвенції 10 осіб, ведучи переговори з аплікантами. Вислід — 250 нових інженерів у цій компанії. „Мотороля" прийняла 234 аплікації, „Бендікс" втратив 10.000 дол. на рекрутаційну програму в час конвенції. Правда, це не розв'язує самої проблеми. Працівники переходять з одної компанії до другої лише з думкою про вищий заробіток. Як сказав один із інженерів репортерам, „компанія, в якій працюєте, не оцінить вас як слід. Хочете мати більшу платню, мусите змінити працю".

Та проблема залишається проблемою: ЗДА потребують більше вишколених технічних працівників, більше інженерів. Звідсіль і натиск на високі школи, звідсіль і стипендії для студентів технічних факультетів, звідсіль і самий відрух у студентів вивчати технічні фахи, бо вони дають забезпечення на майбутнє. Ці факти є лише одним доказом, що перед ЗДА нема ні інфляції, ні дефляції. Та й тут, хоч деякі бізнесмени побоюються дефляції, скоріше можна завважити познаки інфляції. Далі завважується підвищення цін на товар щоденного вжитку, включно з харчами, хоч сирівці у ЗДА дістали вже усталені ціни. Але ситуація у промислі вповні задовільна, товаровий оборот великий, повне затруднення. У спеціялізованих фахах, як от в інженерському, про що була мова вище, навіть великий голод на фахових працівників.

Т.

Нові приписи про службу в резерві

Вашінгтон. — Від 1-го квітня цього року обов'язують нові приписи про службу в резерві. Ці приписи відносяться до вояків армії і до вояків Крайової Ґвардії. І так юнаки в поборовому віці, які добровільно зголосяться до шестимісячного військового вишколу, будуть належати до резерви тільки впродовж трьох років, замість теперішніх 7-ох років і 6-ох місяців. — Зменшено час належання до резерви цій категорії вояків крайової ґвардії тому, щоб молодь заохотити до служби в цій частині збройних сил ЗДА. Команда армії погодилася, що ті вояки Крайової Ґвардії, які до кінця цього року зголосяться до військової служби, будуть вишколюватися тільки впродовж 11-ох місяців, але зате мусітимуть належати до резерви, аж до закінчення 28-го року життя. Також вояки реґулярної армії належатимуть до резерви не п'ять років, як це було досі, тільки чотири роки. Це відноситься до добровільців і до тих, які були покликані до служби в армії.

НІМЕЧЧИНА НА ПЕРЕЛОМІ

Мюнхен. — У вересні в Західній Німеччині відбуватимуться вибори до парляменту. Недавно парлямент в Бонні прийняв рішення: прилучитися до спільного господарського ринку шести держав Західної Европи. Німеччина сподівається приїзду одного з визначних членів совєтського уряду: дехто думає, що приїде Мікоян, інші кажуть, що приїде Булґанін.

На перший погляд може здаватися, що ці факти не мають між собою зв'язку. В дійсності між ними є зв'язок не тільки часовий, але й логічний. Наприклад, якщо вибори до парляменту дадуть перемогу опозиційній партії (соціял-демократи), то ця партія може створити парляментарну більшість для уряду з іншою міжнародною політикою. Те саме з сподіваним приїздом відповідального члена совєтського уряду і рішенням парляменту про прилучення до спільного господарського ринку: Москва хоче різними обіцянками економічної співпраці з Західньою Німеччиною відхилити західніх німців від вступу до Об'єднаної Европи.

Довший час найбільша опозиційна партія Німеччини — соціял-демократія — була проти включення Західної Німеччини до Західньо-Европейської Господарської Унії. Причини цього були політичні: німецькі соціял-демократи вважали, що злука Західної Німеччини з країнами Західньої Европи стане на перешкоді об'єднанню німецьких територій, розділених залізною заслоною. Але в останній момент, коли довелося соціял-демократам рішати в парляменті, — чи „ждати біля моря погоди", поки Москва зволить погодитися на злуку німецьких двох республік, на основі демократичних виборів, — чи шукати шляхів для збільшеного господарського розвитку і добробуту західньої частини Німеччини в злуці з іншими країнами вільної Европи, то вони вибрали друге: соціял-демократи голосували за Спільний Господарський Ринок західньо-европейських країн.

Є підстави припускати, що на це рішення соціял-демократів мало вплив листування між Булґаніним і німецьким канцлером Аденауером. З тим листуванням вийшла ціла морока. Аденауер вислав 27 лютого лист до Булґаніна в справі взаємовідносин між СССР і Західньою Німеччиною через посла в Москві. Відповідь Булґаніна, датована 18 березня, була наперед оголошена через московське радіо. Аденауер одержав оригінальний лист тільки 24 березня. Зміст листа, не зважаючи на його лагідну форму, так само непримиренний щодо об'єднання Німеччини, як і всі попередні заяви московських володарів: Булґанін радить Аденауерові порозумітися в справі об'єднання Німеччини з комуністичним урядом Східньої Німеччини.

Ця вимога Москви не могла не вплинути на всіх громадян Західньої Німеччини: адже ж з того ясно, що Москва хоче, щоб Аденауер вступив у переговори з її аґентурою в Східній Німеччині. Західні німці готові до переговорів з „панами", що сидять у Кремлі, але зовсім не мають охоти розмовляти з усякими Ульбріхтами, слугами Москви.

Німецька преса стверджує, що цей лист Булґаніна до Аденауера підсилив позицію німецького канцлера перед осінніми виборами до парляменту. Адже ж опозиція (соціял-демократи та інші) ставили свою карту на те, що Москва погодиться на злуку Німеччини через вільні демократичні вибори. Тому опозиція була проти об'єднання Західньої Німеччини з іншими вільними країнами Европи, як теж проти озброєння Західньої Німеччини (щоб „не провокувати" Москви). Москва своєю непримиренністю супроти об'єднання Німеччини зміцнила „европейські" настрої між західніми німцями.

Стає питання: чи хотів Булґанін своїм листом допомогти Аденауерові на „внутрішньому фронті"? Деякі німецькі політики думають, що Москва не радо бачила б канцлером Західньої Німеччини провідника соціял-демократії Олленгауера. А це тому, що збоку соціял-демократичного уряду Москва сподівається сильнішого натиску на об'єднання німецької території.

Аденауер знає, що прилучення до Західньої Німеччини індустріяльної Східньої Німеччини дало б перевагу в об'єднаній Німеччині соціял-демократам. Тому, уважають, партія християнських демократів, що править тепер у Бонні, досить холодно ставиться до німецького об'єднання. Таке твердять соціялісти.

Можемо ствердити: Західня Німеччина рішенням парляменту про злуку з Спільним Европейським Ринком вступила в „нову еру". Може статися пізніше, що Об'єднана Европа матиме більший вплив на світову політику, як Західня Німеччина з її обмеженими силами.

П. А.

БАТЬКІВЩИНА БЕЗ НАЗВИ

Випадково потрапила мені до рук „Читанка для першого класу", на першій сторінці якої зазначено, що склали її О. Бадюк, С. Білий, І. Богмат і Н. Свиридова. Затвердило цю читанку Міністерство Освіти УРСР, а видрукувало її державне учбово-педагогічне видавництво „Радянська Школа" у Києві в 1956 році.

Треба думати, що згадана читанка призначена для української школи, хоч про це нічого не написано. Зміст її виявляє, що слово „українська" випущено цілком свідомо, і таким чином може вона бути підручником для всієї есесесерівської імперії. В тому, що складали її не українці, а москалі — не трудно переконатись: досить заглянути на останню сторінку, де надруковано: „Книга для чтения в первом классе (на украинском языке)". Виходить, що з самої першої кляси українську дитину виховують москалі.

Не можна сумніватись і щодо самого змісту читанки та її авторів: смельянови, нефьодови, воронкови, волгіни, пушкіни, мусатови, семьонови, носови, міхалкови, ассєви, карасьови, іванови, барузділи, іпатьєви, чапліни, ільїни, чарушіни, шварци та їм подібні зайняли всі сторінки читанки. В кінці притулили і кількох „хохлів": Бичко, Нехода, Копиленко, Тичина. Великому українському поетові, генієві українського народу, Тарасові Шевченкові — не знайшлось місця в українській читанці: вміщено дослівно лише чотири рядки його вірша „Весна"; це саме з Лесею Українкою.

Багато разів і на всі лади підкреслено в читанці „любов" до „батьківщини" та її столиці Москви, до партії, радянської влади, але ні разу не сказано дітям, як же зветься їхня правдива батьківщина, і хто вони, ці діти. Нічого про Україну не знайдете в цій читанці. Про Київ сказано, що це — „брат великої Москви", зате про Москву сказано далеко більше: „Москва — столиця нашої батьківщини", „Всім нам рідна й дорога Москва" та ін.

Така то московська читанка для українських дітей „на украинском языке"!

Цікаво, чи бачив цю читанку „оборонець" самостійности України, „український делеґат" в ОН Паламарчук? Цієї читанки було б цілком досить, щоб затулити йому рота і довести, що він така сама московська експозитура, як і все міністерство освіти, що затвердило цю читанку для української школи, передрукувавши її з московської.

Ось така відлига на Україні після 20-го комуністичного з'їзду.

Я.

ЗАШУМИТЬ ПОЖОВКЛЕ ЛИСТЯ...

Зашумить пожовкле листя саду,
І туманом вкриється трава,
У тривозі біля тебе сяду,
Розгублю придумані слова.
Буду слухать серця стук
[нерівний
І ловити кожний погляд твій —
Голубий, байдужий,
[трохи дивний,
Із-за довгих і тремтливих вій...
Скрип дверей проріже тишу ночі,
Лист пожовклий упаде до ніг.
Тільки серце вірити не схоче,
Що тебе від інших не вберіг.

ГРИГОРІЙ КРИВДА

Юрій Мушкетик

ГАЙДАМАКИ

(8)

Максим нахилив плошку і спустився в хід. У ніс вдарило запахом цвілі, застояного повітря. Сажнів за двадцять прямо перед собою побачив колодязь. Доріжка вела в обхід зліва. Проходячи по ній, Максим присвітив і глянув униз, по спині від остраху побіг холодок. Дна не було видно.

„Куди ж веде цей хід?" — намагався здогадатись Залізняк. Але під землею розібрати було важко. Поминули ще два колодязі. Мимо одного був обхід, через другий лежала широка кладка. Перевіривши ногою міцність дошки, Максим рушив далі. Через півсотні сажнів хід роздвоювався. Максим, не замислюючись, повернув праворуч. Завернув за ріг, стало ніби трохи світліше. І раптом трапилося щось зовсім несподіване. Попереду, де саме, він не міг розібрати, розлігся страшний крик, схожий на завивання. Потрощений луною підземелля, він розбивався на тисячі звуків, ляцав у вухах. Гайдамаки, що йшли за Максимом, штовхаючи один одного, кинулись назад. Залізняк підняв плошку, вона стукнулась об стелю, випорснула з рук, затріщала під ногами. В ту ж мить щось кинулося Залізнякові в ноги, боляче вкусило нижче коліна. Чуб став дибом на Максимовій голові. Максим блискавично нагнувся за плошкою, але, почувши другий укус, схопив руками якусь тварину. Вона дико загарчала, рвонулась усім тілом, але Залізняк ще міцніше її стиснув. Почулося тихе вищання, схоже на квиління. Тільки тепер Максим розібрав, що то була невеличка собака. Вона тихо скавчала, немов просячи вибачення за те, що зробила. Тримаючи собаку лівою рукою, Максим підняв плошку, що, задимівши, спалахнула яскравим полум'ям, і пішов уперед. За кілька кроків був ще один поворот, збоку пробилось бліде ранкове світло. В цьому місці хід, очевидно, проходив під схилом яру, якесь дерево пробило корінням розмитий дощами шар землі, і вона трохи осунулась, утворивши невеликий лаз. Через нього пучок променів падав на залізні, зарослі мохом двері. У кутку під дверима було кубельце, і в ньому пищало троє маленьких, ще сліпих цуценят. Сучка лизнула руку, просячи випустити її. Максим опустив її на землю і посміхнувся.

— Виходить, ти тут не сама, а з сімейством. А налякала мене здорово.

Він помацав у кишені, чи не завалявся якийсь шматок хліба, але нічого не знайшов. Присів навпочіпки, погладив собаку, що злякано тремтіла, по короткій блискучій шерсті.

За хвилину Залізняк підвівся і ще раз глянув на двері. Цим шляхом втікачі не проходили. Значить, вони повернули ліворуч і тепер їх не доженеш. Княгині Думковській і шляхті пощастило втекти.

Проте, коли Максим вернувся в кріпость, то довідався, що втекла тільки Думковська і незначна частина шляхтичів. Більшість же їх, разом з комендантом кріпости полковником Скаржинським, відступила під час бою до флігеля і замкнулася в ньому. Під градом куль, перебігаючи від дерева до дерева, туди добулися гайдамаки. Шляхтичі запекло оборонялися, їх витягали по одному з будинку і на ґанку рубали голови.

По сході сонця з лісу прибули дві сотні і гайдамаки вступили в Медведівку. Невеличку Калинівську кріпость облили смолою і запалили з двох боків. Дерев'яні будівлі спалахнули, немов смолоскип, і горіли весь день, аж поки не зійшла вечірня зірниця. Залога склала зброю, як тільки спалахнула перша вежа, лише комендант містечка Білявський з двома сотниками, скориставшись густою завісою диму, вискочив через північний мур і сховався в плавнях біля Миколаївського монастиря.

Сотні надвірної варти пана Калиновського і інших панів ще до початку бою перейшли на сторону Залізняка.

В селі стояв веселий гомін, немов на свято. По вулицях у квітчастих плахтах, побравшись за руки, ходили дівчата, біля воріт гуртами стояли молодиці і літні селяни, посхилялися на тини діди. Утворивши коло, в середині якого дрібно вибивало підборами двоє козаків, через Калинівку пройшли до шинку запорожці. Слідом за ними проїхало на конях ще кілька січовиків. Вони зустріли на перехресті гурт дівчат, перегородили їм дорогу, з сміхом і жартами потіснили кіньми до тину.

В цей час підійшли Роман, Микола і дід Мусій.

— Дівчата, ховайтеся до мене під поли, — розстібаючи кунтуш, крикнув Роман. — Найкраща біля серця схованку знайде.

— Куди ти, Мусію, так вирядився? — гукнув від воріт гостробородий дідок. — Сидів би на печі, доки баба їсти дає. Ти ж усі кості розтрусиш.

— За праве діло не страшно й розтрусити, — суворо відповів дід Мусій. — Я ще, матері його ковінька... — і поважно повів плечима. Хоч його вигляд і викликав у Романа посмішку, проте він стримався. Дід був одягнений в старий, гранатового кольору жупан, сині шаровари і поморщені, густо намазані смальцем, чоботи. При боці мав шаблю, за плечима стирчало поточене шашелем ратище, чи не прадідівське. Роман пригадав, що ним колись баба стоптувала сорочки в жлукті.

Всі троє звернули в двір Карого.

— Дядьку Гавриле, гов, де ви, обзивайтесь! — заглянув у порожню хату Роман. — Немає, може, в хліві. А, ось ви де!

КАНАДІЙСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ

Понад 9,000,000 канадійців має право голосувати в загально - крайових виборах, що відбудуться пізньою весною, або з початком літа ц. р. Однак прийшовши до виборчої контори, вони запримітять, що на виборчих картках немає, відмічено партійної приналежности поодиноких кандидатів. Політичних партій, як таких, не визнає канадійська конституція, хоча існування двох або й більше політичних партій є основною передумовою діяння демократичного правління.

Тому обов'язком канадійців є ознайомитися з політичними партіями і кандидатами у своїх виборчих округах. Звичайно більшість кандидатів кандидує з чотирьох великих партій на терені домінії, але незалежні кандидати теж можуть висувати себе в кандидати на послів і дійсно були вибрані до парляменту в більшості виборів від часу заснування канадійської конфедерації.

Коли виборець відмічує таємно свій виборчий листок і вкладає його в замкнену виборчу урну, то він голосує, щоб вибрати посла до Посольської Палати. Кандидата, котрий одержить у даній окрузі найбільше число голосів, проголошують вибраним. Політична партія, з якої вибрано найбільше послів, формуватиме уряд.

Але в канадійській політичній системі так само важливою є і „льояльна опозиція Її Королівської Величности" — тобто меншість послів, що займає в парляменті місця на протилежній стороні від партії правлячої і має право критикувати всі її дії. Опозиція є не тільки критиком, але кожночасно може зайняти місце правлячої партії при кермі державою.

Представник Її Королівської Величности у Канаді — тепер генерал - губернатор Вінсент Мессі — звертається до лідера партії, яка вибере більшість членів посольської палати, і доручає йому зформувати уряд. Цей уряд може бути при владі тільки так довго, як довго посідає довір'я посольської палати. В Канаді немає „державної партії" і згідно із звичаєм, закріпленим у неписаній частині конституції, генерал-губернатор не має іншої можливости, як тільки доручити лідерові парляментарної більшости формування уряду.

В Канаді існують чотири більші політичні партії різних політично - світоглядових відтінків від права до ліва: Партія Соціяльного Кредиту, Прогресивно - Консервативна Партія, Ліберальна Партія і Кооперативна Комонвелтська Федерація (ССФ). На крайньому лівому крилі тих партій знаходиться комуністична партія, що діє під назвою Робітничо -Прогресивної Партії. Вона тільки один раз вибрала одного посла (його засуджено згодом за шпигунство в користь СССР) і тепер ніхто її не трактує як якусь більшу політичну силу на терені Канади.

Ліберальна Партія, під керівництвом прем'єра Луї Сен Лорана, є тепер при владі. Вона обрала свою парляментарну більшість у 1939 р. і з тієї пори в чотирьох виборах успішно обороняла своє право до керівництва державою.

Подібно як їхній традиційний противник — Прогресивно-Консервативна Партія, тепер під керівництвом Джана Діфенбейкера, ліберали становлять партію суспільної середини, спираючи своє політичне „вірую" на засаді „вільного підприємства"; однак вони обмежують її тим, що передбачають державні („коронні") корпорації в деяких ділянках державно - крайового діяння та в життєво - важливих царинах економіки, які є неекономічними для приватних підприємств і де загальне добро може скористати найкраще у висліді заходів державної корпорації. Але куди саме проходить ця розмежувальна лінія — є предметом завзятих спорів поміж цими двома старими партіями.

Для уродженців Канади так само трудно з'ясувати різниці між цими двома політичними партіями, як і для новоканадійців. Історичне минуле Канади часто виказувало, що партія при владі звичайно ставала більше консервативною, а опозиційна партія, згл. партії, ставали дещо ліберальнішими.

Консерватисти сформували перший уряд Канади і клали натиск на втримування тісних зв'язків з володарем і народами британської спільноти. Ліберали схилялися радше до унезалежнення Канади, з одночасним задержанням конституційної монархії, як основи правління, та близьких зв'язків з британським комонвелтом.

Перші охоронні тарифи з метою скріпити молоду промисловість Канади впроваджено за консервативного уряду. Ліберали теоретично є переємниками політичної філософії „вільної торгівлі", але тарифи в Канаді ніколи ще не були такі високі як за останніх ліберальних правлінь.

Обидві партії виявили, що вони є за впровадження суспільного забезпечення.

У 1867 р., коли встановлено канадійську конфедерацію, канадійці мали до вибору тільки дві партії — ліберальну і консервативну. З тієї пори ліберали перемогли в 13 виборах, а консерватисти в дев'ятьох. Але за останніх 90 літ постало кільканадцять менших партій, деякі з них вичерпали свою енергію і зникли. Сьогодні, коли канадійські виборці будуть вибирати послів до 23-го парляменту Канади, вони матимуть в більшості виборчих округ до вибору кандидатів трьох, а деколи і чотирьох різних партій.

Кооперативна Комонвелтська Федерація, відома як ССФ під керівництвом М. Дж. Колдвела, є демократичною соціялістичною партією, яка оформилася в 1930-их рр. в Західній Канаді і згодом поширилася на терен цілої Канади. В Саскачевані, центрально - західній провінції, ця партія є при владі в провінційному уряді понад 10 років.

Це одна з „дивовиж" канадійської внутрішньої політики, що сотні тисяч виборців голосують у крайових виборах на кандидатів одної партії, а в провінційних виборах — на кандидатів іншої. Основи політичного думання ССФ виводиться в більшості з політичної філософії британської лейбористської партії, але ССФ стоїть ближче до центру, ніж її ідеологічний родич.

Черговою „меншостевою" партією, що постала в 1930-их роках, економічної депресії в Зах. Канаді, є партія Соціяльного Кредиту, лідером якої є Солон Лоу. Одним із перших її заложень була вимога, що кожний громадянин повинен одержувати з державних прибутків готівкову дивіденду у формі місячної платні. Ця найбільш права з канадійських угрупувань партія здобула перемогу в двох висунених найдалі на захід провінціях: Алберті і Брит. Колюмбії. Фінансові теорії партії Соціяльного Кредиту виявилися неможливими до здійснення на провінційній базі, але все таки цього року провінційний уряд Брит. Колюмбії проголосив податкову знижку для платників реальностевого податку. Знову ж уряд Альберти недавно повідомив про готівкову дивіденду в висоті 22 дол. на кожну особу в цілій провінції; це перша того роду дивіденда, виплачена в Канаді.

Партія Соціяльного Кредиту і ССФ мають мало послів у федеральному парляменті, а й ті походять переважно з провінцій, у яких ці партії посідають більшість в провінційних парляментах.

Комуністична Робітниче-Прогресивна Партія втратила майже цілковито свої впливи і значення. Під цю пору вона нараховує, за власними підрахунками, неціли 10,000 членів; з них багато з'ясовувало прилюдно свою приналежність до партії в світлі недавніх міжнародних подій, а найбільше в зв'язку з мадярською революцією. Комуністична партія щоправда є леґальною політичною організацією в Канаді, але вона ніколи не знаходила великого відгуку серед канадійських мас, для яких засада „помагай собі сам" була і є однією з найбільш цінених чеснот.

(„Канадійська Сцена").

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великодного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати — найпізніше до 15-го квітня ц. р.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Балтімор, Мд.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ

Українська Студентська Громада в Балтимор, Мериленд, ввійшла в другий рік свого існування. Дня 4-го листопада 1956 вона відбула свої ІІ-гі Загальні Збори, на яких зроблено перегляд дотеперішньої діяльности Громади, змінено деякі статті статуту Громади, достосовуючи його до умов, серед яких Громаді приходиться діяти, і вибрано нову Управу на академічний рік 1956/57.

Склад новообраної УСГромади Балтимор, після малого процесу резиґнації і кооптації, що наступив по ІІ-гих Загальних Зборах, такий: Оксана Пісецька — голова, Осип Зінкевич — заступник голови, Орест Ганас — секретар, Юрко Ілінський — організаційний референт, Юрко Котик — скарбник, Ліда Чумак — культурно - освітній референт, Тарас Хархаліс — стипендійний референт. Контрольну Комісію очолює Дмитро Шевченко, дотеперішній зразковий скарбник Громади, два інші члени Конт. Комісії — це Михайло Пилипчук і Михайло Феденко. Товариський Суд Громади очолює Богдан Максим'юк, а в його склад входить теж Теодор Царик; третього члена Тов. Суду нова Управа має кооптувати.

Діяльність УСГромади Балтимор була в минулому 1955/56 році досить пожвавленою. В звітовому році Громада відбула 99 ширших сходин з доповідями своїх членів і запрошених гостей, як, наприклад, проф. д-р Юрій Старосольський, брала активну участь в І. Літній Конференції Високошкільної Молоді, мала три успішні виступи на зовнішньо - культурному відтинку, а саме в Мерилендському Університеті, в Католицькому Університеті в Вашингтоні і в балтиморському каледжі Мт. Ст. Еґнес. УСГромада Балтимор зібрала в мин. році на КоДУС $50.00, на Український Студентський Фонд $59.25, розпродала Різдвяних карточок СУСТА на суму $51.15, брала активну участь в громадсько-національних імпрезах Балтимору, уладила дві загальні танкові забави, втримувала живий зв'язок з СУСТА і іншими українськими студентськими громадами та з громадськими організаціями і товариствами Балтимору.

УСГромада Балтимор мала в мин. році між своїми членами — трьох університетських випускників: дотеперішній секретар Громади, Тереса Соловій, закінчила хемічний відділ одного з балтиморських каледжів, Ліда Хмілевська — трирічний курс для медсестер з золотою медалю, Анатоль Булавка закінчив юридичний факультет Мерилендського Університету з титулом бейчелор оф ло.

Колеґа Анатоль Булавка заслуговує на окрему згадку. Перед останньою війною він з великим успіхом і з титулом магістра прав закінчив правничі студії на Віленському Університеті, а приїхавши до ЗДА, знову наполегливо взявся до студій. Рівночасно працював фізично для своєї сім'ї та брав активну участь в українському громадському житті. Був одним із старших колеґ, які допомогли своїм молодшим товаришам в монтуванні УСГромади на терені Балтимору, а пізніше в її веденні. Кол. Анатоль Булавка, що своїм словом і ділом багато причинився до розвитку УСГромади Балтимор, очолював мин. року Контрольну Комісію Громади.

Новообрана Управа УСГБалтимор має на своєму конті вже деякі успіхи у своїй діяльності: вона успішно влаштувала Свято Крут 27-го січня ц. р. (гл. „Свобода" ч. 29/1957), двічі уладила успішні ширші сходини, їй повелося переконати абітурієнтів середніх шкіл брати участь у сходинах Громади в характері гостей.

Українська Студентська Громада Балтимору, що в дні ІІ-гих Загальних Зборів начислювала 28 зареєстрованих членів, має сприятливі умовини для свого розвитку. Її розвиток запевнений, якщо новообрана Управа або принайменше один її член, зроблять справу УСГромади — своєю власною, і якщо старші колеґи, члени Громади, глибше зацікавляться життям Громади та не відмовлять в дальшому своєї допомоги молодшим товаришам.

Яр. Шавяк

Бостон, Масс

Шевченківський Концерт.

17 березня в німецькій залі, українська громада м. Бостону та околиць величаво вшанувала пам'ять поета - генія, Тараса Шевченка. Після державного гимну та „Заповіту" Шевченка, відспіваних хором української католицької церкви, п. Тутка В., голова відділу УККА вступним словом відкрив Концерт, а дальшу програму заповідав п. Шудлюк О.

Програма складалася з вдало підібраних точок і їх виконавців, що їй забезпечило успіх. Після доповіді, що своїм змістом створила настрій любови й пошани до Великого Поета, слідувала концертова програма в такому порядкові:

Хор української православної церкви відспівав „Сонце заходить" — слова Шевченка, муз. Роздольського, та „Ой з-за гори кам'яної". Леонтовича. Гарне виконання з належним тінюванням та приспішенням чи сповільненням в окремих місцях захопило слухачів. Особливо гарно виконав хор „Сонце заходить" з дуже приємним сольовим співом п. Пащака. Дуже гарне звучання чоловічих голосів. Чоловіча частина хору виступала пізніше окремо, співаючи „Реве та стогне Дніпр широкий" та „Заповіт" Т. Шевченка. Поему „Кавказ" деклямувала п-на Аделя Киричок.

Хор української католицької церкви відспівав „Розрита могила" — слова Шевченка, муз. Котка та „Огні горять" — на слова Шевченка, муз. Воробкевича.

Добре було б, щоб чоловіча частина хору ставала на підвищених, щоб голос ішов поверх голів до залі, а не втрачався.

Зворушливою точкою був спів уривка з „Катерини" (муз. Аркаса). Виконавцями роль були: батько — оп. співак Михайло Мінський, мати — Анастасія Каліченко і Катерина — Ірина Данилевич. Родинна трагедія передана була виконавцями так зворушливо, що мало хто з глядачів утримався від сліз. Особливою силою траґізму звучав голос Мінського. Дуже гарно звучала оркестра під диригентурою п. М. Каліниченка.

Оперовий співак Михайло Мінський виступає у Бостоні вже третій раз. Вперше він виступав у Бостонській опері. Перед українцями Бостону Мінський співав на Святі Державности і оце на Шевченківському Концерті. Бостонці дуже його полюбили і хотіли б, що він назавжди оселився в Бостоні.

Вступ до поеми „Катерина" перед початком сценічної дії зворушливо деклямувала пані Анна Ранюк. — Не можна поминути і виступу маленької Лесі Струж, що співала „Учітеся, брати мої". Це був єдиний дитячий виступ.

Заля була переповнена слухачами, а після Свята присутні не спішилися її залишати. Цього разу на залі було багато таких, яких ніколи і ніде не бачиш. Отже успіх попереднього концерту дав широкий відгомін, а це й — Шевченківський — свідчить, що місцевий відділ УККА, зокрема його голова п. Тутка, взяв високого рівня. Не сумніваємось, що спеціяльний концерт оп. співака Мінського заповіджений десь на травень місяць, притягне ще більше слухачів.

Після концерту, на заклик фін. секретаря УККА п. М. Кісіля присутні зложили щось понад 30 долярів на український відділ Музею Іміґрації.

О. Баранюк.

З Наукових Конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь д-ра Василя Маркуся (Париж): „Українська совєтська держава та її статус у міжнародньому праві до 1923 року".

Д-р Василь Маркусь, який постійно перебуває в Парижі, під час своїх відвідин Америки зробив 24 лютого 1957 року доповідь в УВАН у ЗДА на засіданні Комісії для Дослідів над Пореволюційною Україною і СССР.

Доповідач сказав, що названа тема є предметом його дослідів в університеті в Парижі. Він нагадав, що з кінця 1920 року взаємини УССР з РСФСР та іншими совєтськими республіками формально були побудовані так на міжнародноправних, як і на державно - правних основах, як от договір з РСФСР з 28-го грудня 1920 року та ряд інших умов та інституціональних пов'язань.

Після докладної аналізи та критичного огляду різних поглядів на характер правних пов'язань між УСССР і РСФСР цієї доби, доповідач подав докази, що ці взаємини були переходові і своєрідні, визначені центральним положенням російської республіки в цьому совєтському „комонвелті" та провідною ролею комуністичної партії. Проте, міжнародно - правно УССР, як і деякі інші совєтські республіки на деякий час зберегла свою міжнародно-правну окремішність і брала участь у зовнішніх взаєминах. Для ведення цих взаємин УССР диспонувала органами міжнародної діяльности — наркоматом зовнішніх справ та дипломатичними представництвами.

Далі д-р Маркусь проаналізував і зробив короткий огляд взаємин УССР з Польщею, Румунією, Антантою (з приводу французької інтервенції на Україні) і згадав про участь України в інших зовнішніх акціях. До певної міри характеризував формальне міжнародно-правне становище УССР Ризький договір від 18 березня 1921 року.

В період 1920-23 рр. совєтський український уряд підписав понад чотири десятки міжнародних договорів, між якими були деякі політичного змісту: визнання, встановлення дипломатичних взаємин, закінчення воєнного стану, тощо.

В кінцевій частині доповіді доповідач сформулював ряд своїх основних тез, як наприклад: УССР до 1923 року була підметом міжнародного права і користувалась міжнародно - правною окремішністю. В тому періоді УССР можна вважати державою в сенсі міжнародного права. УССР, як держава, перейняла ряд визнань, що їх отримала українська демократична держава 1917-20 років. Нові визнання стосувались тільки до визнання совєтського уряду, а не Держави.

Н. Н.

● **У Західній Німеччині** заарештовано д-ра Віктора Аґарца, колишнього голову державного Інституту Економічних Дослідів при Федерації західньо - німецьких професійних спілок. Тиждень тому заарештували на кордоні Східньої Німеччини одного службовця Інституту соціяльно-наукових дослідів, в якому працював д-р Аґарц. У того службовця знайдено 21,000 німецьких марок. Виявилось, що ці гроші були призначені Аґарцові для ведення підривної комуністичної роботи серед західньо - німецьких робітників.

● **В Альжирі** важко поранено головного рабіна жидівської громади в Альжирі, Якова Чекруна, коли він виходив із синагоги. Заарештовано кількох підозрілих арабів.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 41.

	Передплата	Пожертва	Разом
І. Бабяк, Торонто	4.00	2.00	
Б. Гіряк, Кліфтон	4.00	2.00	
М. Грошко, Лічфілд	2.00	3.00	
Ю. А. Сластіон, Денвер	1.00	1.00	
М. Схоляр, Рослиндейл	1.00	1.00	
С. Леськів, Дітройт	4.00		
Д-р Р. Миколаєвич, Ню Гейвен	4.00		
І. Гнідь, Мілстон	4.00		
В. Олексюк, Балтімор	4.00		
П. Сидоренко, Торонто	4.00		
О. Гребеник, Монтреал	4.00		
В. Лавро, Ню Йорк	4.00		
А. Качмар, Бутвил	4.00		
М. Міщук, Карнеґі	4.00		
Я. Дублянина, Шикаґо	4.00		
М. Гарматій, Річмонд Гіл	4.00		
Р. Сахно, Ставитон,	4.00		
Д. Барабаш, Шикаґо	3.00		
О. Петрунів, Індіянаполіс	2.00		
Р. Коваль, Ню Йорк	2.00		
О. Кудрик, Йонкерс	2.00		
С. Лукасевич, Кіченер	2.00		
І. Бачинський, Монтреал	2.00		
С. Климків, „	2.00		
Л. Корінь, „	2.00		
Р. Костик, „	2.00		
Г. Мурій, „	2.00		
Я. Присмська, „	2.00		
В. Папура, „	2.00		
Л. Шанюк, „	2.00		
Д. Шмілка, „	2.00		
Б. Танчин, „	2.00		
Д. Ячишин, „	2.00		
І. Кливак, „	2.00		
І. Барицький, Торонто	2.00		
П. Віслінський, Шикаґо	1.00		
Т. Герчаковський, Ансонія	1.00		
Л. Гнатов, Мідлтавн	1.00		
М. Децьо, Сеймор	1.00		
Л. Боднарук, Балтімор	1.00		
І. Гусар, Метачен	1.00		
Л. Воронкевич, Річмонд	1.00		
А. Гливка, Веланд		4.00	
А. Зазуляк, Филаделфія		4.00	
Ю. Васлей, Герісбурґ		3.00	
Л. Березницький, Филаделфія		3.00	
А. Калиновський, Рачестер		2.75	
М. Литвинець, Пассейк		2.00	
І. Косацький, Доріон		2.00	
А. Клим, Ґарфілд		2.00	
С. Попель, Дітройт		2.00	
И. Кондзельський, Кліфтон		2.00	
О. Адріянович, Ню Гейвен		2.00	
Я. Кухар, Шикаґо		2.00	
С. Захарчук, Стровдсбірґ		2.00	
С. Дзюбатий, Ірвінґтон		2.00	
С. Максимів, Лондон		2.00	
Д. Поліщук, Кентон		2.00	
В. Сломошинський, Бетпейдж		2.00	
Ю. Сх, Гартфорд		2.00	
І. Скодзінський, Ню Йорк		2.00	
Л. Роль, Бервік		2.00	
В. Лагодюк, Н. Шикаґо		2.00	
М. Глова, Кліфтон Гайтс		2.00	
П. Велган, Клівленд		2.00	
Н. Батюк, Шикаґо		2.00	
В. Курник, Вілімантик		1.50	
В. Кушнір, Когоес		1.50	
В. Семенович, „		1.50	
М. Шаран, Бруктон,		1.00	
М. Пеленський, В. Петерсон		1.00	
Д. Гураль, Джексон Гайтс		1.00	
В. Сидяга, Стемфорд		1.00	
Б. Федорець, Ню Брітейн		1.00	
І. Винограднин, Роксбері		1.00	
М. Литвин, Ошава		1.00	
М. Белінський, Ньюарк		1.00	
А. Сидорська, Брістол		1.00	
І. Павленко, Филаделфія		1.00	
С. Рачук, Фенікс		1.00	
П. Кріль, МкКісракс		1.00	
П. Шпський, Дітройт		1.00	
Н. Бардаш, Елкінс Парк		1.00	
М. Боровицький, Филаделфія		1.00	
О. Дмитришин, Міннеаполіс		1.00	
о. Н. Понятишин, Скокі		1.00	
У. Лев, Гілсайд		1.00	
В. Сцебельо, Лансінґ		1.00	
В. Ярема, Аллентавн		1.00	
Я. Сенів, Шикаґо		1.00	
І. Зелем, Чарлерой		1.00	
Н. Василевський, Едмонтон		1.00	
Н. Н., Геммонд		1.00	
Ф. Гумен, Сентрал Ситі		1.00	
М. Москаль, Филаделфія		1.00	
А. Брунець, Гемтремк		1.00	
П. Гавришків, Шикаґо		1.00	
М. Константинський, Росфорд		1.00	
М. Дудок, Балтімор		1.00	
Р. Флюнт, Филаделфія		1.00	
І. Коцюба, Сиракюз		1.00	
Л. Драган, Клівленд		1.00	
Р. Грабець, Клівленд		1.00	
Е. Білецький, Бруклин		1.00	
Паскович, Ньюбурґ		1.00	
Е. Тутко, Йонкерс		1.00	
В. Докля, Лінден		1.00	
С. Кошко, Рачестер		1.00	
О. Палій, Нортгемтон		1.00	
І. Буцяк, Ньюбуріпорт		1.00	
І. Кравець, Джірард		1.00	
І. Когут, Торонто		1.00	
Л. Доценко, Ню Йорк		1.00	
І. Цлеман, Бетлегем		1.00	
М. Симчук, Трентон		1.00	
В. Туніцький, Филаделфія		1.00	
В. Криса, Лейквуд		1.00	
П. Бих, Бруклин		1.00	
О. Кошей, Гемтремк		1.00	
А. Рок, Рачестер		1.00	
Я. Білинський, Кембрідж		1.00	
М. Василишин, Атлас		1.00	
К. Габрівська, Парма		1.00	
В. Білик, Дірборн		1.00	
І. Грицковян, Кенмор		1.00	
С. Скородинський, Н. Меррік		1.00	
П. Кікіс, Гюсетонік		1.00	
О. Пончко, Шикаґо		1.00	
П. Пшик, Нантікок		1.00	
К. Павлишин, Клівленд		1.00	
І. Дуда, Бруклин		1.00	
Д. Харів, Вілмінґтон		1.00	
Н. Гевко, Елизабет		1.00	
О. Кізюк, Честер		1.00	
В. Ганчар, Джерзі Ситі		1.00	
Ю. Шевчук, Ню Йорк		1.00	
І. Шалько, Дітройт		1.00	
І. Дерев'яний, Вайтстон		1.00	
В. Марусяк, Торонто		1.00	
В. Гринчук, Бирлінґтон		1.00	
В. Форостина, Бруклин		1.00	
О. Олексюк, Менчестер		1.00	
В. Мудрак, Ню Кесл		1.00	
Н. Базилінський, Вемпам		1.00	
П. Серба, Вілмінґтон		1.00	
Я. Крупяк, Дітройт		1.00	
Г. Бодак, Відд. 266		1.00	
Разом	$ 104.00	$ 146.25	$ 250.25
Раніше проголошено	$ 6,272.90	$ 4,999.25	$11,272.15
Разом все . . .	$ 6,376.90	$ 5,145.50	$11,522.40

ПІНҐ-ПОНҐОВІ ЧЕМПІОНАТИ СУАСТ-ПІВНІЧ

„Леви" (Шикаґо) й сумівки з „Крил" (Шикаґо) — дружинні чемпіони; Ірка Дубас („Львів" Клівленд), С. Вовк („Леви") і Гришко („Львів") — індивідуальні.

Клівленд, 20 березня. — Тридцятип'ятьом учасникам (-цям) і сотні глядачів усе ще „пінґас"-„понґас" в вусах і в'язи болять від автоматичного повертання голови за м'ячиком (раз наліво — раз направо), після „Сорочинського ярмарку пінґ-понґістів" (читай: чемпіонатів Союзу Українсько-Американських Спортових Товариств-Північ, Делеґатура УСЦАК) — що відбувся 16 і 17 березня ц. р., в домі СУМА, в Клівленді.

Знавці твердять, що цей турнір перевищив усе подібне, що було досі на цьому „ґео-спортовому" відтинку. Якщо так, є підстави радіти. Але не дуже: ми, наприклад, не можемо вияснити собі факту, що пінґ-понґістки „Львова" (в яких складі сминулорічна й цьогорічна чемпіонка Півночі ЗДА) не склеїли дружини з... трьох змагунок.

За подолання всіх трудностів організації турніру належиться признання Проводові УАСК „Львів", а особливо — Фількові Древницькому, що правив за Фіґара імпрези, та п. Ірині Дубас. Технічно турнір проводила комісія, в складі: нижчепідписаний — голова, Ст. Маланчук — секретар, М. Ґавур — головний суддя. Проте справжнім керівником афери був голова СУАСТ-Північ, п. Роман Припхан, що прибув на турнір у товаристві пп. Баґрія й Куляса (всі з Шикаґа).

За 12 годин, у суботу й неділю, відбуто на чотирьох столах 106 гор, з яких три — як зайві — уневажнено, а одні повторено.

В суботу на перший вогонь пішли дружинні бої. Серед жінок відбулася тільки одна зустріч, у якій „Крила"-Шикаґо перемогли н е д о с в і д ч е н и х „львиць", з того ж міста, 5:0 („Крила": Малаш, Яворська, Микитин; „Леви": Білинська, Турчин, Форович).

Серед чоловіків „Леви", з Вовком, Сниликом, Кутком та Вірщуком, „сторощили" все, що зайшло їм в дорогу. Два пункти „Львова" (Древницький переміг Снилика 2:1, а Стецура Кутка 2:0) були все, що „Леви" дали собі з горла видерти. На відмічення заслуговує постава нашого олімпійця Зенка Снилика („Леви"), який сам запропонував повторити його партію з невдоволеним Коссаком „Львів" (єдиний протест турніру!). Попередню перемогу 2:1 Снилик цим разом зарепетував на 2:0.

„Львів" (Стецура, Коссак, Древницький, запасний Яцкевич) програв тільки з „Левами". З обидвома іншими суперниками „львовяни", як і „Леви", виграв по 5:0.

Несподівано слабо запрезентувалися симпатичні дітройтці („Черник"). Минулорічне ч. 2 такого ж турніру, вони, без опору, дали себе здистансувати господарям, здобувши єдиний успіх, 5:1, над „Крилами". (Склад „Черника": Кавка, Гайдукевич, Кіналь).

Останні в показнику, „Крила" з Шикаґо, помітно відставали. Але вони свідомі того, що найважніше таки бути учасниками, що це 1. основна ціль таких джемборі й 2. тільки в турнірах набирається гарту і вміння. Поза першим місцем своїх пань, „Крила" виявилися першими у скромному, здисциплінованому виступі своїх змагунів (Склад: Перун, Влох, Вихрій).

ТАБЕЛЯ

Дружина	Пункти	Перемоги
1. Леви	6:0	15:2
2. Львів	4:2	12:5
3. Черник	2:4	5:11
4. Крила	0:6	1:15

В індивідуальних чемпіонатах (системою „—2"), зі зголошених 20 змагунів, участь взяли тільки 15 (дітройтці, зараз після дружинних боїв, виїхали бо мали в неділю футбольні змагання). До фіналу дійшли Едвард Вовк („Леви") і Степан Стецура („Львів"). Переміг гладко Вовк 3:0. Це, до речі друга його перемога над фіналістом, з Клівленду. Вперше, в півфіналі, Вовк виграв 2:0. Ч. 3, Зенон Снилик, не зумів повторити свого минулорічного тріюмфу (чемпіонату), з Дітройту. Закатарений, надмірно худий, наш бравий олімпієць потребує відпочинку й... 15 фунтів ваги (автор цих слів пробував зробити з рудим Зенком „барґен" і відступити йому своїх 15 фунтів, але це було неможливим). Цікаво було слухати Сниликових розповідей про його переживання з Олімпіяди в Мелбурні, якими — гадаємо — він поділиться з загалом на сторінках нашої преси. Кінцеві гри: Стецура — Снилик 2:0, Вовк — Коссак 2:0, Вірщук — Древницький 2:1, Снилик — Коссак 2:0, Снилик — Вірщук 2:0. Півфінали: Вовк — Стецура 2:0, Стецура — Снилик 2:1. Фінал: Вовк — Стецура 3:0.

Серед жінок (8 учасниць), Ірка Дубас („Львів"-Клівленд) тільки одним оком і половиною серця була у своїх жіночих грах. Друга половина росла (й вибухала ентузіязмом) від несподіваних успіхів її чада, 13-літнього Івасика, що на сусідньому столі, вперше на турнірі, „громив" своїх рутинованих суперників. Шкода, що стандартні змагуни „Левів" не могли прибути на турнір. Без поразки, без втрати хоч би одного сета, „залізна Ірка", — подібно, як серед чоловіків Вовк — дійшла до перемоги в темпі „анданте" (проходом). Кінцеві гри: Дубас — Кіналь 2:0, Микитин — Кіналь 2:0, Дубас — Микитин 3:0. Черговість: 1. І. Дубас („Львів"), 2. А. Микитин („Крила"), 3. Т. Кіналь („Черник").

Конкуренція юньйорів, поза малим (не ростом, прошу!) Іваськом Дубасом, мала свою сензацію в особі Гришка („Львів"). Молодий футбольний воротар „львов'ян (з дому — сумівець) виявився надзвичайно відпорним, жилавим, дефензивним змагуном, з належним рефлексом і цивільною відвагою до протиатаки. Якби ще так... коротша чуприна — образ направду був би солідний. Кінцеві гри: Гришко — Петриця 2:0. Форович — Петриця 2:0, Гришко — Форович 3:1. Черговість: 1. Гришко („Львів", 2. Форович („Леви"), 3. Петриця („Крила").

Двійна гра чоловіків належала до найцікавіших у турнірі. Фінал у великому стилі виграли Снилик-Вовк, перемагаючи 3:1 симпатичну пару Кутко-Вірщук (усі — „Леви"-Шикаґо).

Третє місце припало дітройтцям Кавка-Гайдукевич.

Балядний фінал (проти півночі!) мішаних гор узяла пара Білинська-Вовк („Леви"). Їхня перемога 3:1 над клівлендсько-шикаґівською комбінацією Ірка Дубас-Снилик була єдиною „спірною" аферою турніру. Виграти так же добре могла друга сторона.

Це направду присмне „джемборе" пінґ-понґістів закінчилося роздачею дипломів, яку провів голова СУАСТ-Північ, п. Р. Припхан.

„До побачення на другий рік в іншому місті!" — останнім акордом пролунали слова голови „Львова", п. Р. Полатайка, після чого гості роз'їхалися додому, а клівлендські учасники подалися на Шевченківське свято.

О. Гайський

Зі Спорту

ЗА АМАТОРСЬКУ ЧАШУ АМЕРИКИ

Леви — Швабен 0:3 (0:0).

Шикаґо, 24 березня. — Фінальна зустріч Левів зі Швабен у стейтових розгривках за аматорську чашу Америки принесла Левам поразку у відношенні 0:3, та рівночасно виелемінувала нашу дружину від дальших міжстейтових розгривок. Перша половина змагань пройшла в дуже зрівноваженій, спортовій атмосфері і гарні заграння, плянові комбінації та дуже скоре темпо обидвох дружин складалися на оцінку найкращих змагань в рямцях двох або трьох сезонів Шикаґа. Замітна перевага Левів над Швабен промовляла за виграною, однак як звичайно, у змагу двох рівнорядних противників, витривалість вирішує долю. В цій половині змагань, признання гарної гри добуває собі лінія оборони, яка холоднокровно ліквідує всі атаки ворожого нападу. Співпраця помочі з нападом дає нагоду Левам раз-у-раз підсуватись до воріт противника але на жаль, на тому і кінчається. Стрілова недиспозиція та наглядний „пех" стають на перешкоді в добутті воріт і перша половина кінчається відношенням 0:0. Друга половина змагань, це велика протилежність першої. Гра чомусь стала гострішою, а судді, не вміючи запанувати над нею, нераз неправильними рішеннями ще більше доливають „оливи до вогню". Тут саме Леви заломились у витривалості. Наслідки нервових заграннь оборони були жахливі. Дві одинадцятки, п е р ш а за фавль, друга за зумисну „руку" та усунення змагуна Левів з площі за неспортову поведінку —все це були втрати, яких надробити було майже неможливо. Спроба нападу Левів проломити стрілового „пеха" ніяк не повелася. Леви безперервно наступають і навіть такі нагоди як сам-на-сам з воротарем невдасться їм використати. Швабен добувають ще одні ворота і при цьому кінчаються змагання, які будуть доброю наукою, що не тільки фізична, але і моральна витривалість, якої Левам забракло у другій половині змагань, завжди потрібні у боротьбі до перемоги.

М. Маркевич.

УСК — НЮ ЙОРК — ВЕСТ — НЮ ЙОРК 10:1 (8:1).

І тим разом новий склад лінії атаки УСК-у довів, що вміє стріляти до воріт противника і добувати ворота для УСК-у. Це покищо були змагання проти слабших противників. В найближчу неділю УСК вдруге змірює свої сили з Джуліяною, яка без сумніву є однією із найсильніших дружин обидвох Ліґ. Не зважаючи на всі недоліки атаки УСК-у є все таки підстава вірити, що змагуни УСК-у докладуть усіх зусиль, щоб і тим разом Джуліяна зійшла з грища переможена.

Проти СК Вест — Ню Йорк в УСК-у ми бачили дві гри: перша під проводом Е. Голюки, повна руху, живих і вдалих комбінацій, гострих стрілів на ворота противника й у висліді того всього — 8 добутих воріт.

В другій половині Голюка зійшов з грища, його місце зайняв молодий Катуріч, а замість Катуріча на позиції лівого лучника заграв Шпон. УСК грає проти вітру, все ж таки часто загрожував противникову. Але в змагунів слідна була перевтома з першої половини, при тому в атаці виявилася ще й недостача зіграння. Все ж таки ще двоє воріт припечатали вислід дня.

Ворота для УСК-у добули: Голюка 2, Катуріч 2, Васильке-вич 2, Наливайко, Шпон, Свиштух і Замятий по одному.

УСК — резерва — Вест Н. Й. 1:2

УСК — Ню Йорк — Мінерва СК юньйори 1:6

УСК — учні — Джермен-Гунґаріян — учні 6:0

УСК — новаки — Джермен-Гунґаріян — нов. 0:3

Треба підкреслити знамениту гру УСК — учні, які розгромили мистців півкулі Джермен-Гунґаріян. Направду було приємністю оглядати гру УСК — учні, хоч і УСК — новаки, не зважаючи на програну, робили якнайкраще враження.

(ix)

КЕНҐУРУ-БАТЬКО ЗНАЙОМИТЬСЯ ІЗ КЕНҐУРУ СИНОМ

В зоо-парку на Бронксі в Ню Йорку в сім'ї кенґуру народилося кенґуреня, що його прозвали Джеком. З дня народження воно перебуває в причеревній торбі своєї матері. На фото: кенґуру- батько знайомиться із кенґуру-сином.

В Ню Йорку відбулася окружна педагогічна конференція

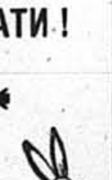
Ню Йорк. — В неділю 31-го березня відбулася в Народному Домі в Ню Йорку Окружна Педагогічна Конференція, яку зорганізувала Шкільна Рада при Українському Конґресовому Комітеті Америки. На цю конференцію прибуло коло півсотні педагогів та осіб, які цікавляться навчанням українознавства в цій країні. Конференцію відкрив голова Шкільної Ради при УККА д-р Володимир Калина, а секретарював Юрій Спільниченко.

Доповіді виголосили: 1. Ст. Стецик (Ню Йорк) „Концентричне навчання українознавства". 2. „Англомовні кляси в школі українознавства" — В. М а ц ь к і в (Филаделфія). 3. „Виїздна метода навчання українознавства і згущення програм". 4. Д-р В. С т е ц ю к (Джерзі Сити) „Напрямні виховання в школі уктраїнсзнавства". Після кожної доповіді відбувалася ожевлена дискусія, в якій брала участь велика скількість учасників конференції.

Італія дістала нафтову концесію в Ірані

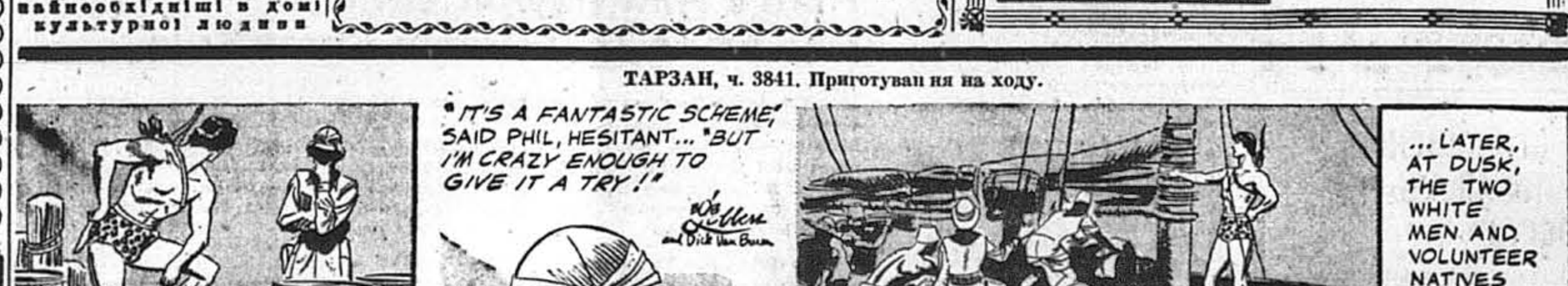
Рим, — Державне італійське „Водно-вугільне Управління" дійшло в довгих переговорах з іранським урядом до згоди щодо створення італійсько-іранської компанії, яка займалась би експлуатацією і експортом нових нафтових піль в Ірані, далеко поза обширом нафтового басейну, що його раніше експлуатуала була одна Англія, а після затяжного конфлікту після націоналізування того обширу за прем'єра Моссадека — експлуатує тепер міжнародний капітал нарівні з Іраном. Італійський репрезентант Енріко Маттеї перебував два тижні тому в Теґерані й закінчив був успішно переговори. За підписаним договором, Італія готова інвестувати в створення нового нафтового басейну 100 мільйонів долярів впродовж найближчих 10 років. Італійці матимуть 51 відсотків уділів, а державна іранська нафтова компанія — 49 відс. Знавці передбачують, що з отого нового іранського нафтового центру можна буде річно добувати 5,000,000 тонн неочищеної ропи. Поява нового поважного суперника на міжнародному н а ф т о в о м у ринку може мати, за часописними передбачуваннями, далекі наслідки.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

ТАРЗАН, ч. 3841. Приготування до ходу.

Виясвивши пляни атаки на острів Ейвда, Тарзан чекав на реакцію Толла.

— Це фантастична схема, — сказав нерішуче Філ... — Але я вже в достатній мірі збожеволів на цьому пункті, щоб погодитися на пробу!

— Пізніше, присмерком дві білі людини і добровільці з тубільців запакували виряд і врочисто всіли на корабель!